

Geschiedenis van de verzameling Kerchhof

Pieter Donche

Jacob Antoon Kerchhof overleed op 5 april 1685.¹ In zijn eigenhandig geschreven en nog bewaarde testament legateerde hij zijn handschriften met de uitgewerkte genealogieën van de families Kerchhof, Bultynck en De Brouckere expliciet aan naaste verwanten en één van zijn meer algemeen genealogische handschriften aan een kozijn. Maar nergens drukt hij in zijn testament een bestemming uit voor zijn andere handschriften, noch voor zijn uitgebreide verzameling genealogieën en genealogische nota's. Bleven ze in de familie of werden ze na zijn overlijden al dan niet openbaar verkocht? Wie na Kerchhofs overlijden de bezitters van zijn verzameling werden, was daarom niet meteen duidelijk.

Tot nu was enkel bekend dat de verzameling ergens in de tweede helft van de 18de eeuw, in bezit was van de Brugse kunstenaar, historieonderzoeker en verzamelaar Pieter le Doulx (1730-1807): zij wordt immers vermeld in de gedrukte veilingcatalogus van zijn boeken en handschriften na zijn overlijden. In de verzameling steekt ook een dubbelblad (met een stamboom *Cobrysse*) waar op de achterkant, in hetzelfde handschrift een tekst over de gebeurtenissen van 22 en 25 juli 1790 staat, die men, in nog steeds hetzelfde handschrift, ook terugvindt in de handgeschreven historische kroniek die Pieter le Doulx samenstelde. Allicht dus een gerecycleerd dubbelblad, waarop Le Doulx eerder een (eerste?) versie voor dit fragment van zijn kroniek had geschreven en later een stamboom *Cobrysse*.²

Maar waar was de verzameling in de 100 jaar voor Le Doulx ?

Familiewapen Gailliard

Familie de Brouckere

Voor de allereerste fase meenden we te mogen veronderstellen dat de verzameling onder de hoede bleef van zijn enige zus Maria Kerchhof (1626-1690), weduwe sinds 1677 na 30 jaar huwelijk met Frans de Brouckere. Zij was het immers die zijn nalatenschap beheerde: ze maakte in augustus 1685 een staat van goed op, waarbij ze gebruik maakte van zijn *handtboeck* en een jaar later op 9 augustus en 19 oktober 1686 zorgde ze ook voor twee *rekenynghen purgatieve*.

Tijdens de inventarisering van de verzameling was ons ook opgevallen dat in het dossier *de Brouckere* een door Maria Kerchhof geschreven en ondertekend ontvangstbewijsje van 13 augustus 1690 steekt. Die datum is vijf jaar na het overlijden van Jacob Antoon, wat erop wijst dat de verzameling toen nog bij haar was. En ook was ons opgevallen dat een dubbelblad met de stamboom *de Brouckere* enkele aanvullingen bevat in een ander, groter handschrift in lichtere inkt. Zo staat bv. bij Jacob Antoon zelf bijgeschreven: *obit 3 april 1685, light te Onse Vrouwe voor de sanctuarie*, een aanvulling die uiteraard van na zijn overlijden moet dateren.

Maar Jacob Antoon had ook nog een broer Guillaume (° 1628), licentiaat in de rechten die te Leuven gehuwd was met Anna Maria Bredael. Deze broer was

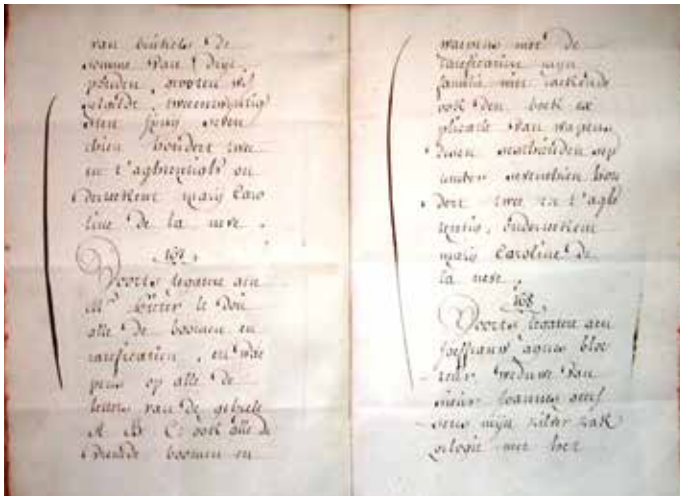
LINKERPAGINA

Verzameling Kerchhof, map Partz (ingekleurd wapenbord uit 1740, gecertificeerd door een notaris in 1785).

1 Datum vermeld in zijn staat van goed. In de genealogie *de Broeckere* evenwel: 3 april 1685.

2 Dossier *Cobrysse*.

Artikel 167 uit het testament van Maria Carolina de la Neve, waarin ze op 16 september 1782 de verzameling genealogieën van Jacob Antoon Kerchof legateert aan Pieter le Doulx.

BRUGGE, Stadsarchief, Staten van goed, 2de reeks, 13.427, f°113v-114

voor hem overleden.³ Diens enige zoon Martinus had te Brussel Maria Catharina de Clercq gehuwd en zij woonden ook aldaar. Martinus wordt in de eerste versie (4 augustus 1684) van Kerchofs testament nog vermeld als legataris, maar in de tweede versie van 1 september, nauwelijks een maand later, wordt zijn vrouw al zijn weduwe genoemd. Martinus' zootje Frans Kerchof, die *eenich soonken* wordt genoemd, was dan de enige nog naamdragende mannelijke afstammeling vanaf Kerchofs ouders. Hij legateerde daarom in zijn tweede versie aan dit kind zijn portret, zijn handschrift over de families Kerchof en Bultynck, en een op perkament geschilderde stamboom Kerchof.

Maar voor 9 september 1694 was zijn kleinneef ook al overleden. In een *rekeninghe purgatieve* van die datum, opge- maakt door Frans de Brouckere junior (° 1652), zoon van

Frans senior en Maria Kerchof en die zijn moeder was opgevolgd in de afhan- deling van de erfenis van Jacob Antoon Kerchof, wordt het overlijden van dat zootje (en dat van een zus) vermeld. De enige nu nog overblijvende afstam- melinge was een andere zus Catharina Kerchof, wiens voogd van vaderskant diezelfde Frans de Brouckere was.⁴ In 1694 waren er dus geen nakomelingen meer van Kerchofs' ouders die de familienaam zouden verder zetten. Daarom leek het ons waarschijnlijk dat alle handschriften van Jacob Antoon, eerst in bewaring bij zijn zus Maria, na haar overlijden in handen bleven van haar zoon Frans de Brouckere junior. En dat het dus aangewezen was de verdere afstam- ming De Brouckere te reconstrueren.

Daaruit bleek dat Frans de Brouckere junior het tweede kind en eerste zoon was en nog vijf jongere zussen en twee jongere broers had. Deze oudste zoon was in 1679 in Sint-Jacobs in Brugge gehuwd met Anna Wauckier. Hij wordt heer van *Lusthove* genoemd. Deze heerlijkheid was vroeger een stuk land geweest buiten Brugge, dat na de aanleg van de tweede omwalling binnen de stadsmuren was komen te liggen. Bijgevolg werd dit perceel volgebouwd, waardoor het leengoed een leenrente was geworden.⁵ Lusthove ging van hem over op zijn dochter Anna Maria de Brouckere (1682-1741), wat erop wijst dat haar één jaar oudere broer Bonifacius de Brouckere voor haar overleed (of toch zonder nakomelingen) en Frans geen andere zonen in leven had.

Familie de la Neve

Anna Marie de Brouckere huwde in Brugge Sint-Jacobs in 1706 met François de la Neve. Zij overleed op dezelfde parochie op 24 maart 1741.

Zij hadden drie dochters, waarvan de tweede allicht jong overleed.⁶ Na het overlijden op 31 mei 1781 van de oudste dochter Anna Maria de la Neve (° Brugge Sint-Salvators (1e portie) 30 januari 1707), erfde de jongste Maria Carolina de la Neve (° Brugge Sint-Jacobs 6 april 1710, + op 16 en begraven op 20 januari 1784 te Brugge Sint-Walburga) de heerlijkheid Lusthove. Deze twee zussen, beiden ongehuwd, woonden samen in een huis *de Violette* (verenigd

3 Hij wordt in Kerchofs testament van 4 augustus 1684 vermeld als 'wiens sterfhuis de tweede staak uitmaakt'. Over zijn afstamming zie: P. DONCHE, 'De Brugse genealoog Jacob Antoon Kerchof (1625-1685) en zijn familie, (deel 2) – genealogie', in: *Vlaamse Stam*, 50 (2014) p. 229-265, vooral. pp. 255-256.

4 BRUGGE, Stadsarchief, Staten van goed, 2de reeks, 4.607, rekening van 1694, f. 1.

5 BRUGGE, Stadsarchief, Staten van goed, 2de reeks, 13.427, f. 141: *Eene schoone partie van lande van oudts ghenaeemt het goede te Lusthove als dan gelegen buijten de poorte*. De leenrente was geassigneerd op diverse plaatsen in de stad, in Sint-Kruis en in het Sint-Niklaaszestendeel.

6 F. VAN DYCKE, *Recueil héraldique avec des notices généalogiques et historiques sur un grand nombre de familles nobles et patriciennes de la ville et du Franconat de Bruges*, Brugge, 1851, p. 505-506 vermeldt haar evenmin.

met het huis de *Roo Traillie*) op de zuidkant van de Sint-Jansstraat, dat ze samen gekocht hadden op 28 januari 1779.⁷ Maria Carolina overleed ook ongehuwd op 16 januari 1784 als poorteres van Brugge. Hun boekenbezit werd door de drukker-uitgever-boekhandelaar Joseph van Praet verkocht op 25 april 1784.⁸

Haar omvangrijke erfenis, vastgelegd in een vuistdikke staat van goed van 411 folio's⁹, stelde een probleem: men kende van haar geen nabije verwanten. Procureur en notaris Albert de Gheldere diende daarom van diverse voorouderparen tot zes generaties terug in het verleden, alle afstammelingen zien te vinden als rechthebbenden in een deel van haar nalatenschap.¹⁰ Hij publiceerde daartoe onder meer in de *Gazette van Gend* tussen 1 april 1784 en 12 juni 1786 zeven oproepen aan erfgenamen om zich kenbaar te maken.¹¹ Bij de Brugse Vierschaar kon eenieder haar stamboom inkijken die men in haar sterfhuis had aangetroffen. Van haar overgrootouders Frans de Brouckere en Maria Kerchhof kende men nog drie eerdere generaties De Brouckere. Voor de voorouders Kerchhof ging men terug tot de grootouders van Jacob Antoon (Antoon Kerchhof en Magdalena de Meet (+1589)), dit is vijf generaties of 200 jaar terug in de tijd om verwanten op te roepen.

In een purgatieve rekening op de staat van goed van Maria Carolina de la Neve van een jaar later (1785) wordt de tak Kerchhof er niet gewoon *Kerchhof* maar *Kerc(k)hof alias van den Kerckhove* genoemd.¹² Dit liet ons alweer vermoeden dat de notaris over een stamboom Kerchhof beschikte die nog door Jacob Antoon opgesteld was, omdat hij dit steeds zo nadrukkelijk had gedaan (terwijl er geen historische grond voor bestaat).

De staat van goed van Maria Carolina de la Neve bevat ook een kopie van haar testament, opgemaakt op 21 maart 1782 (en dat op latere tijdstippen nog een aantal keer werd gewijzigd). Het telt niet minder dan 196 artikelen en beslaat 80 folio's. Als laatste rustplaats verkoos ze begraven te worden in de grafkelder van de familie De Brouckere en Kerchhof aan de voet van het Zielkensaltaar in de Brugse Sint-Jacobskerk. En het beantwoordt ook volledig de vraag waar de handschriften van Jacob Antoon Kerchhof de voorbije 100 jaar waren.

Onder art. 75 lezen we immers:

Voorts begeere dat er t'mijnen sterfhuyse niet en zullen mogen worden vercocht de boeken en boomen met wapens van de familie de Broucke[re] ende Kerkhof, sullen

- 7 BRUGGE, Stadsarchief, Staten van goed, 2de reeks, 13.427, f. 153 e.v.:... *een huijs staende binnen dezer staet van Brugge ten voorhoofde aen de zuijdt zijde van de Sint Jans straete voor dezen twee huijsingen geweest hebbende ende als nu aen elkanderen geapliqueert zijnde daenof het eene is genaemt de Roo Traillie ende het andere de Violette nevens den huijse competerende den baron de Croeser aen de oostzijde aen d'een zijde ende den huijse competerende aen sieur Louis Stalpaert aen de westzijde aen d'ander zijde*; f. 156: *Ende welken huijse was ten ghebruycke van de overledene ende als nu ledig staende.*
- 8 BRUGGE, Stadsarchief, Staten van goed, 2de reeks, 13.427, f. 327: *de boecken die ten sterfhuyse zijn bevonden te compiteren laten vercoopen door den drucker sieur van Praet in de venditie die hij was hebbende van de vrouw van Zwevezele op den 26 april 1784 door den stockhouder sieur Pieter Moentack.* Dit bracht 9 pond 15 schellingen op. De vrouwe van Zwevezele was toen Françoise-Cathérine d'Haveskercke de Watervliet. Zie P. DE LAEY, 'Boekveilingen te Brugge, 1750-1810. Een repertorium van gedrukte veilingcatalogi', in: *Handelingen van het genootschap voor geschiedenis te Brugge*, 142 (2005), p. 102.
- 9 BRUGGE, Stadsarchief, Staten van goed, 2de reeks, 13.427 (8 cm dik) en 13.544 (*rekenynghe purgative*, 404 f.)
- 10 BRUGGE, Stadsarchief, reeks 531 G 22ter is een uitgetekende stamboom (H53 x B76 cm) die de afstammelingen geeft van Antoon Kerchhof x Magdalena de Meet xx Cornelia Godefroot (grootouders van Jacob Antoon), ook langs dochters, zoals De Brouckere en De la Neve, mogelijk opgemaakt door de notaris in functie van de verdeling van de erfenis van Maria Carolina de la Neve, want in de stamboom is zij opvallend gemarkeerd.
- 11 P. HUYS, 'Oproepen tot erfgenamen in de 'Gazette van Gend'', in: *Vlaamse Stam*, 48, (2012), p. 422. In de oproepen van 1785 en 1786 stonden (naast een correctie) nog aanvullingen over de verre voorouders Michiels, gegevens die we alle terugvinden in de verzameling Kerchhof, genealogie *Michiels/de Brouckere*.
- 12 BRUGGE, Stadsarchief, Staten van goed, 2de reeks, 13.544, f. 77v (*Deductie*).

ghegeven worden aen een van de naeste van die familie, met de rateficatien, wezende boomkens van genealogie, met eenige wapens ook boomen op de A.B.C. van differente familien ...

Met de boomen op de A.B.C van differente familien wordt uiteraard de verzameling genealogieën van Jacob Antoon Kerchhof bedoeld (die hij steeds op alfabetische orde had bijgehouden). Met de boeken en boomen met wapens ... de Broucke[re] en Kerkhof worden de uitgewerkte genealogieën van deze families en de bijhorende stamboom op perkament bedoeld, welke Jacob Antoon in zijn testament gelegateerd had aan zijn (te vroeg overleden) kleinneef Frans Kerchhof.¹³ Zoals we vermoedden hadden deze documenten Brugge dus toch niet verlaten, maar waren zij dus via Kerchhofs zus Maria in de familie de Brouckere doorgegeven.

In een aanvulling van zes maand later zien we een wijziging daaromtrent voor gedeelten ervan:

(art. 167) Voorts legatere aen Mr Pieter le Dou alle de boomen en rateficatien, en waepens op alle de letters van de gehele A B C ook alle de vremde boomen en waepens met de rateficatien mijn familie niet raekende, ook den boek explicatie van wapens, desen sesthienden september seventhien hondert twee en t'aghtentig, onderteekent Marij Caroline de la Neve.

Hiermee weten we exact hoe en wanneer precies Pieter le Doulx de verzameling verworven heeft: door schenking op 16 september 1782. Allicht heeft hij op die datum ook een door haar ondertekende schriftelijke verklaring betreffende dit legaat ontvangen.

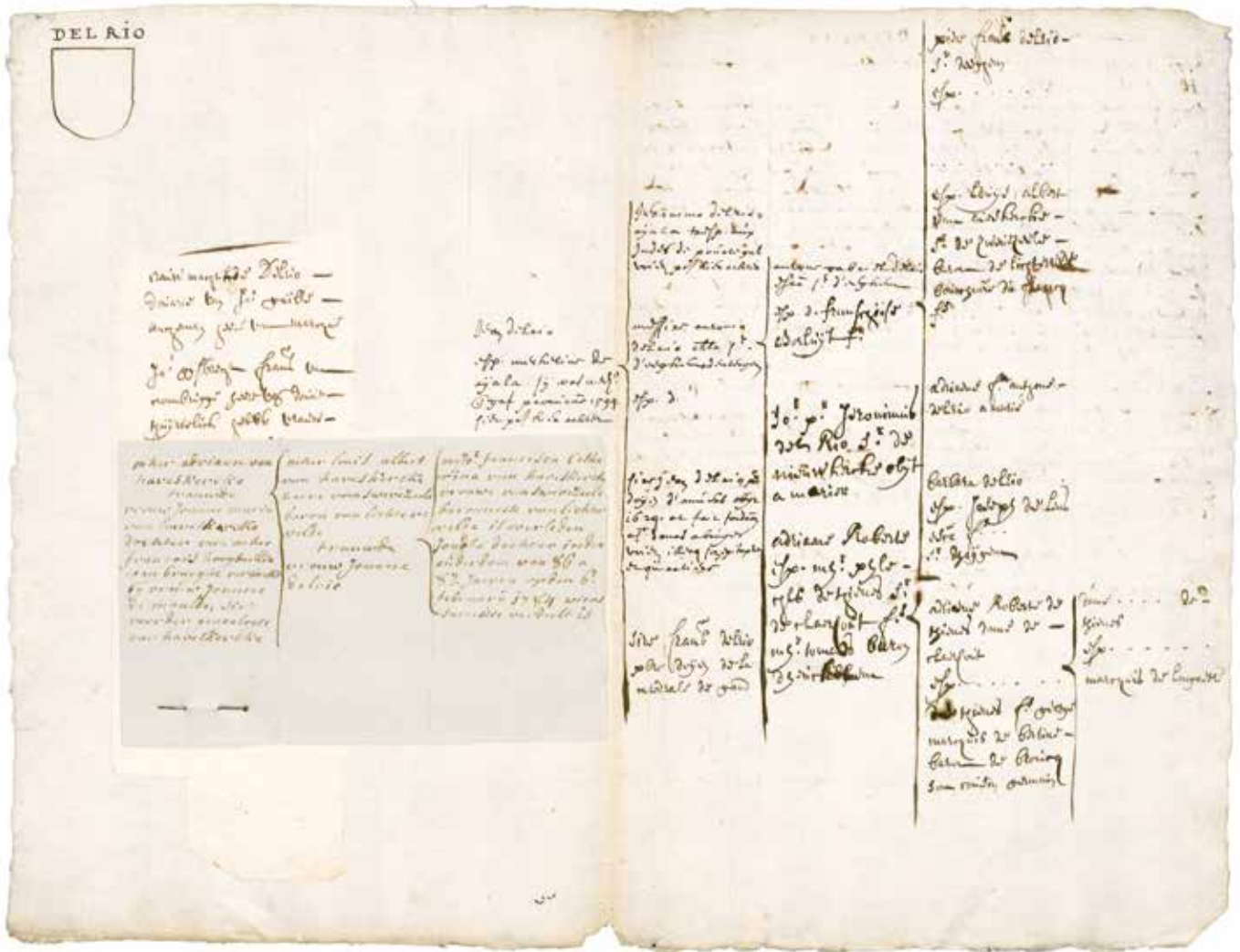
Haar staat van goed werd zes maand na haar overlijden afgesloten op 23 juli 1784.¹⁴ Een beslissing van de erfgenamen waar de uitgewerkte genealogieën Kerchhof en Bultynck zouden naartoe gaan bleef evenwel uit: in 1785 waren ze nog steeds bij de notaris volgens zijn purgatieve rekening.¹⁵ Maar helemaal aan het eind vermeldt hij toch dat hij van de erfgenamen van moeders vaderszijde verzocht was de pampieren reguarderende de familien Brouckere, Michiels, Kerckhof, Bultinck ende Doppere over te maken.¹⁶ Maar we twijfelen of daar iets van in huis gekomen is omdat in de verzameling voor elk van deze vijf families nog steeds een goed gestoffeerd dossier steekt.

13 Het handschrift *Livre premier de la généalogie de la famille Kerchhof et Bultijnck, pere et mere etc* bevindt zich in de verzameling van de familie De Limburg Stirum (Association de la Noblesse du Royaume de Belgique, Brussel), het handschrift *Livre second de la généalogie de la famille Kerchhof et Bultijnck, pere et mere etc* steekt in de laatste map van de verzameling genealogieën van Kerchhof, nu dus : BRUGGE, Openbare Bibliotheek, ms. 728. Dit *Livre second* loopt van f. 47r tot 92v en is duidelijk uitgescheurd uit een groter geheel. Een ander uitgescheurd stuk aldaar is genummerd f. 140r tot 189v en bevat de *Preuven* (bewijsstukken) bij de familie Bultynck en ook een genealogie De Doppere. De *whereabouts* van de stamboom op perkament zijn ons onbekend.

14 Verder in de staat van goed vinden we nog enkele commentaren van de notaris in verband met deze artikelen: f. 363: *Item zijnde bij den 75 articule van den testamente geordonneert niet en magh vergogt te worden de boeken ende boomen met wapens van de familie de Brouckere ende Kerkhof nemaer dat die moeten ingetrocken worden bij eenen van de naeste van de familie, die alzoogh onder handen van den rendant zijn, berustende dat hier tot de resolutie van d'hoirs ende ter onlastynghe van den rendant dient ende blijft voor Memorie*, en f. 391: *Voorts den 167 art(icule) bebelst een legaat ghedaen aen sieur Pieter le Dou van alle de boomen die haere familie niet en zoude raeken, waer aen den rendant voor als nog niet en heeft volcommen ende wordt daer op eerst verzoght de resolutie ende autorisatie van de aenhoorders, ende hier alleenlijk tot dies t'zijnder onlastynghe dient ende blijft voor Memorie*.

15 In deze rekening lezen we op f. 356: *Voorts dicto folio 363 recto articulo ultimo et verso es te kennen gegeven dat bijden 75 articulo van 's overledens testamente is geordonneert dat niet en mochten vergogt worden de boucken ende boomen met de wapens van de familie de Brouckere ende Kerckhof nemaer dat die moeten ingetrocken worden bij eenne van de naeste van de familie die als nogh onder handen van den rendant sijn berustende mits ter liquidatie van den staet geene resolutie bij de als dan waeren de presente erfghenaemen en was genoomen, waer op den rendant als nu versoekt, een vast resolutie, om te voldoen aen de uytterste wille van de overledene ende oock ter causen die geene aensprake te recontreren dat tot aldies hier oock dient ende blijft voor Memorie*.

16 F. 399v: *Ende wordende hier versoght de resolutie van de respectyve erfghenaemen van s moeders vaderlycke zijde van de overledene aen wien hij rendant soude laten volgen de pampieren regarderende de familien Brouckere, Michiels, Kerckhof, Bultinck ende Doppere mits sgaeders alle de gonne die s' vaders vaderlijke zijde zijn reguarderende 'r dat tot dies hier dient voor Memorie*.

Pieter le Doulx

Vanaf ongeveer 1784 was de verzameling dus zeker in handen van Pieter le Doulx (Brugge, 1730 - 1807).¹⁷ Wellicht kende hij de verzameling al van veel eerder en had hij ze (al veelvuldig?) geraadpleegd bij de gezusters De la Neve. Beiden waren sinds 1767-68 lid geweest van de confrerie van de Brugse kunst-academie en kenden de kunstenaar en verzamelaar Le Doulx dus wel.¹⁸ In de verzameling vindt men ook een voorgedrukt en met zijn naam ingevuld formuliertje met een uitnodiging door het bestuur van de *Brugse Academie van teken-, schilder- en bouwkunst* voor een vergadering van 8 februari 1784.¹⁹ Dit lijkt te impliceren dat de verzameling al heel snel na het overlijden van Maria Carolina de Neve (16 januari) bij hem was.²⁰

Enmaal de verzameling in zijn bezit heeft Pieter le Doulx er zelf nog vele bladen met genealogieën en aantekeningen aan toegevoegd.²¹ Hoewel er in

Verzameling Kerchhof, map Delrio, dubbelblad Delrio waar Le Doulx gegevens toevoegt en bevestigt met een speldje.

¹⁷ Zie over hem de website www.historischebronnenbrugge.be.

¹⁸ Ze waren lid geworden in 1767-68 en hun doodschild werd ontvangen in 1781 en 1784, (D. DENDOoven, *De Brugse academie in de achttiende eeuw*, lic. verhand. geschiedenis, Brussel, 1993-94).

¹⁹ Los blaadje in de laatste map (met indexen, in de katern van "index2").

²⁰ Maar f. 391 (zie hogere voetnoot) van haar staat van goed, afgesloten 23 juli 1784 lijkt dat dan weer tegen te spreken.

²¹ In het dossier *Hoonin* steekt bv. ook een blad in le Doulx' handschrift met twee afstammingsreeksen vanuit een echtpaar Bultynck-De Mil, waarvan de ene na vijf generaties Bultynck, één generatie Kerchhof en twee generaties de Brouckere uitmondt in de twee gezusters Anna Maria en Maria Carolina de la Neve.

Pieter le Doulx (1730-1807), zelfportret als 21-jarige.

de verzameling ook bladen te vinden zijn in nog andere handschriften dan Kerchof en le Doulx (van tijdgenoten van Kerchof of van latere bezitters), zijn de bladen in le Doulx' handschrift veruit het talrijkst. Deze zijn gemakkelijk te herkennen aan zijn kenmerkende handschrift. Omstreeks 1800 omschreef Pieter le Doulx zichzelf overigens ook al als niet alleen *schilder, kunstenaar, historieschrijver* maar ook als *en genealoog*.²²

Pieter le Doulx overleed als vrijgezel op 14 oktober 1807. Zijn omvangrijke verzameling boeken en handschriften kwam onder de hamer in een veiling te Brugge in het stadhuis op 1 augustus 1808. De verzameling en zijn samensteller Kerchof staan er expliciet in beschreven en vermeld.²³

Le Doulx was, getuige de veilingcatalogus, overigens ook in bezit van meerdere andere van Kerchofs handschriftelijke werken: *Recueil du Blason*, (een heraldisch traktaat, allicht wat M.C. de la Neve in haar testament noemde: *den boek explicatie van wapens*)²⁴, *Alphabet des Blazons ...* (een tekst met blazoeningen van vele wapens)²⁵, *Livre d'armoiries ...* (een wapenboek met 991 ingekleurde wapens met toelichtingen)²⁶, *Graf-tonneel ...* (afschriften van graf-schriften met al dan niet ingekleurde tekeningen van grafstenen met familie-wapens)²⁷ en *Liste des Prévôts de Notre Dame à Bruges ...*²⁸ Hij zal deze allicht ook gekregen hebben van Maria Carolina de la Neve.

Een onbekende bezitter(s)

Wie de koper op de veiling Le Doulx van 1808 van de verzameling genealogieën was, is onbekend.²⁹ Maar wellicht is het deze persoon die een eerste naamindex van de verzameling opstelde en erbij stak. Die is geschreven in een vroeg 19de-eeuws handschrift dat niet van Pieter le Doulx is. Daartoe werden 23 losse bifolia gebruikt. Die eerste eigenaar na Le Doulx was zeker in 1816 nog steeds in het bezit van de verzameling. In het dossier *de Peellaert* steken twee losse blaadjes: een eerste met een lijst van 75 op te zoeken namen en een tweede met nog een andere onderzoeksopdracht over de familie Peellaert. Een andere hand schreef erbij: *op te zoeken voor Mr den Graef de Peellaert Ghistel en Deze nota is eygenhandig geschreven door den heer Graef de Peellaert d'Affctadij de Ghistel*. Deze twee zinnen zijn in het handschrift van de eerste index. De opdrachtgever is gemakkelijk te identificeren als Anselme de Peellaert (Brugge,

22 Toen hij een bundel aquareltekeningen overhandigde aan de vrouw van zijn grote mecenas, Joseph van Huerne (L. VANDAMME, *De papieren wereld van Pieter Le Doulx (1730 - 1807): handschriften en tekeningen*, op: www.historischebronnenbrugge.be).

23 *Catalogue d'une très-belle collection de livres en plusieurs langues et facultés, ... d'une quantité de précieux manuscrits, d'une superbe collection de dessins ... de tableaux, de musique, d'objets de curiosité et de meubles en acajou, etc. etc. dont une grande partie délaissée par feu Monsieur Pierre Ledoux, peintre et antiquaire, natif de Bruges. ... Elle aura lieu dans la Salle ordinaire de Vente de la Mairie à Bruges, sous la direction de Bogaert-Dumortier, Libraire, Brugge, s.d. [1 aug. 1808], pp. 66-67 (sectie 'in-folio', nr. 98): Recueil d'un très-grand nombre d'Arbres généalogiques de Familles Nobles des Pays-Bas, et particulièrement de la ville de Bruges, faits par M. A. Kerchof, généalogiste très-fidel. Manuscrit, détaché et classé par ordre alphabétique en 14 porte-feuilles, dont le dernier contient un cahier de preuves authentiques. Cette collection du plus grand mérite est inappréciable pour les Généalogistes.*

24 *Catalogue d'une très-belle collection de livres*, p. 66, lot 97, huidige bewaarplaats onbekend.

25 *Catalogue d'une très-belle collection de livres*, p. 66, lot 96, thans verzameling De Limburg Stirum (Association de la Noblesse du Royaume de Belgique, Brussel).

26 *Catalogue d'une très-belle collection de livres*, p. 66, lot 94, thans verzameling De Limburg Stirum.

27 *Catalogue d'une très-belle collection de livres*, p. 66, lot 95, thans: BRUGGE, Rijksarchief, *Kerkarchief Onze-Lieve-Vrouwekerk*, 1353.

28 *Catalogue d'une très-belle collection de livres*, p. 69, lot 123, huidige bewaarplaats onbekend.

29 In de ons bekende, nog bewaarde exemplaren van de veilingcatalogus Le Doulx (BRUGGE, Openbare Bibliotheek; GENT, Universiteitsbibliotheek; MARKE, Stichting de Béthune) staan in de marge geen notities van een veilingbezoeker die ons anders mogelijk enkele aanwijzingen omtrent de koper hadden kunnen geven.

1764 - 1817)³⁰, in 1788 gehuwd met Isabelle van Gistel, gravin d’Affaytadi (1770 - 1853) en die zich, vanwege dit prestigieuze huwelijk “van Peellaert-Ghistelles” noemde. Die onderzoeksoopdrachten kunnen ten laatste in januari 1817 geschreven zijn. Aangezien de eerste opdracht over 75 families gaat, moet de aangezochte persoon wel een grote genealogische documentatie onder de hand gehad hebben, zoals de verzameling Kerchhof er een is.

In de eerste index werden, na de initiële opmaak, nog namen tussengevoegd. Hierin zijn twee handschriften te onderscheiden: enerzijds hetzelfde als van de samensteller van “*index1*”, anderzijds (voor 25 namen) een weliswaar goed gelijkend maar toch wezenlijk verschillend handschrift (en dat ook niet het handschrift is waarin “*index2*” (zie verder) geschreven is). Er lijkt dus naast de schrijvers van *index1* en *index2* nog iemand geweest te zijn die de verzameling misschien niet in bezit, dan toch onder handen heeft gehad.

Joannes Jacob Vermeire

De tweede index op de verzameling is een katern van 18 folio’s (genummerd 1 tot 15) in een ander handschrift dan *index1* maar wel nog steeds uit de eerste helft van de 19de eeuw. Een los blaadje ook in dit nieuwe handschrift, gedateerd 24 7bre 1837 vermeldt: *afgenomen (=uitgeleend) de volgende genealogieënde Grouff, de Genellis, vander Ghote*, gevolgd door de namen van de ontleeners. Dit leert ons dat de maker van *index2* de verzameling bezat rond die datum. Tussen 1808 en 1837 waren er dus (minimaal) twee eigenaars. *Index2* is overigens een gestroomlijnde kopie van *index1* waarin de tussenvoegingen in het handschrift van de samensteller van *index1* overgenomen werden met gelijke spatiëring als de andere namen.

Het handschrift van *index2* is dat van Joannes Jacob Vermeire, licentiaat in de rechten (Brugge, 21 juni 1772 - 2 mei 1860). Om hem als bezitter te duiden moeten we eigenlijk vertrekken vanuit de alweer volgende bezitter vanaf 1860, nl. Louis Gilliodts (1827-1915) (zie verder). Louis Gilliodts was de echtgenoot van Eugenie van Severen, een kleindochter van Jozef van Severen (1752-1797) en Xaviera van Damme (° 1767). Als dertigjarige weduwe was Xaviera op 27 juli 1801 hertrouwd met Joannes Jacob Vermeire.³¹ In het familiearchief Gilliodts en aanverwante families zijn nog meerdere stukken terug te vinden van de hand van Joannes Jacob Vermeire en het handschrift is identiek aan dit van *index2*.

Zijn bidprentje noemt hem *Oud Maire-adjoint der stad Brugge [1803-1811], Oud-Regter bij den Burgerlijken regtbank van Brugge [1811-1817] en Oud-lid der provinciale Staten van Westvlaanderen [1824-1830]*. Op de voorzijde zien we zijn portretgravure.³² Vermeire tekende ook op enkele kleine blaadjes veel details op over zijn huwelijk in 1801 met Xaviera van Damme en de geboortes en dopen van hun drie kinderen. Hun huwelijk greep plaats, zo schrijft hij, in haar huis in de Brugse Beenhouwersstraat en ook de doop van hun eerste kind gebeurde *in het hujs door ons bewoont in de Beenhouwersstraete*. Dit bewuste huis was vanaf 1885 bewoond door en vanaf 1904 ook eigendom van Louis Gilliodts.

Louis Gilliodts schreef overigens naar aanleiding van het overlijden van Vermeire een necrologie, waarin hij hem noemde: *‘een onvermoeibaar onderzoeker van de nationale en lokale geschiedenis (zonder daarom veel te publiceren) en bezitter van een rijke bibliotheek’*.³³ Van dit laatste getuigen ook een aantal 17de of 18de-eeuwse handschriften aangetroffen in de bibliotheek van Louis Gilliodts

Joannes Jacob Vermeire (1772-1860).

30 Zijn boeken werden geveild in zijn woning op 19 maart 1816, dus nog voor zijn overlijden. Hij zat toen al diep in de schulden.

31 Zie over hem ook: F. VAN DYCKE, *Recueil héraldique*, p. 132-133.

32 BRUGGE, Stadsarchief, *Archief Gilliodts en Costenoble*, 168 en 173 (los blad in zijn geschrift met biografische gegevens, bidprentje en genealogische gegevens over hemzelf en kinderen).

33 L.G. [allicht L. GILLIODTS], ‘Nécrologie. Jean-Jacques Vermeire + 2 mei [1860]’, in: *Messageur des Sciences Historiques*, 1860, p. 283-284.

die een eigendomsmerk van Joannes Jacob Vermeire dragen.³⁴

We vinden ook enkele sporen van Vermeire in de verzameling Kerchhof. Het dossier *Velare* bevat een dubbelblad over deze familie waar rechtsboven op genoteerd staat: *Uytreck van J.J. Vermeire uyt familieboom van J. Hoppens knaep by ... aen wie sijn papieren sijn gerestitueert*. Het handschrift van deze kopie is inderdaad dat van J.-J. Vermeire. In het dossier *Michiels/de Brouckere* steekt ook een klein blad met twee stamreeksen Marquier en Michiels, bestemd voor: *Pour Monsieur Vermeire de Bruges A Killem*. J.J. Vermeire had bezittingen in Killem (N.-Fr.) (een dagboek van hem met inkomsten en uitgaven over de periode 1771-1809 bleef bewaard).³⁵

Louis Gilliodts-Van Severen

De volgende eigenaar van de verzameling Kerchhof was Louis Gilliodts-Van Severen. Na zijn rechtenstudie in Luik en een opleiding in de paleografie aan de Ecole des Chartes te Parijs verdiepte hij zich in de schatten van het Brugse stadsarchief en startte hij een stroom van wetenschappelijke publicaties. Daarnaast beheerde hij ook zijn fortuin en dit van zijn dochter (dat nog groter was) en in de traditie van zijn familie van moederszijde was hij zelfs ook actief als veekoper en veekweker. In 1868 werd hij verkozen tot stadsarchivaris van Brugge, een ambt dat hij tot aan zijn dood in 1915 bijna 50 jaar zou waarnemen. Dat hij de verzameling in bezit had lijkt geen twijfel. Het tijdschrift *La Flandre*, 1878-79, vermeldt expliciet over deze verzameling: *... est la propriété de M. Gilliodts-Van Severen, archiviste de la ville de Bruges*.³⁶ In 1890 schreef C. Deshaines dat hij van de Brugse stadsarchivaris L. Gilliodts-Van Severen gegevens had verkregen uit Kerchofs grote *Recueil généalogique* (i.v.m. een familie Coëne).³⁷ En Arthur Merghelynck (1853-1908) in zijn werk over het kasteel Beauvoorde (1900-1901), II, pp. 28 en 135 schrijft over een genealogie De Craene die hij bestudeerde: *Collection de crayons généalogiques, dues au chanoine Kerckhofs, propriété de Monsieur L. Gilliodts-Van Severen, conservateur des archives de la ville de Bruges*. In diverse van zijn publicaties citeert Gilliodts trouwens ook uit deze verzameling, zoals een genealogie Masin gekopieerd uit *Kerchofs, toujours si exact dans ses crayons généalogiques* en ook nog, in extenso, een *Généalogie de la famille van der Burch, tirée du recueil de Kerchofs*.³⁸

Louis Gilliodts maakte geen nieuwe index, maar beperkte zich tot het toevoegen (bijna steeds in potlood) op de tweede index van familienamen waarvan stukken in de verzameling staken en die nog niet vermeld waren.

Een veiling van boeken en handschriften van Louis Gilliodts is er nooit geweest, dus moeten we voor volgende bezitters opnieuw in de familiegeschiedenis duiken. Gehuwd in 1858 met Eugenie van Severen, verloor Louis Gilliodts zijn echtgenote reeds elf maanden later in 1859, één maand na de geboorte van hun dochter Marie (Louis Gilliodts noemde zich daarna steeds Louis Gilliodts-Van Severen). Marie Gilliodts noemde het huis in de Beenhouwersstraat rechtstreeks van haar grootvader materneel Henri van Severen († 1872), aangezien haar moeder, enig kind, al eerder was overleden. Marie overleed ongehuwd in 1904 en haar erfgenaam was haar nog levende

34 BRUGGE, Stadsarchief, inventaris handschriften, nrs. 58, 190, 193 en 208-210. Nr. 48 vermeldt: *J.J. Vermeire* met achteraan de potloodnotitie: *remboursé à Mr. Vermeire le 17 mai 1822*; nr. 193 vermeldt: *J.J.V. Vente Deijs nr. 876*; nr. 208 vermeldt op het schutblad: *E(x) Bibliotheca Joannes, Jacobi, Vermeire-Van Damme J.U.L., 1808* en op het binnenplat achteraan: *J.J. Vermeire à Bruges*.

35 BRUGGE, Stadsarchief, *Archief Gilliodts en bedrijfsarchief Costenoble*, 157.

36 E. SANDERS, 'Jean Breidel', in: *La Flandre*, 1879, p. 319-424, vooral p. 322-323 en noot 5.

37 C. DESHAINES, 'La vie et l'oeuvre de Jean Bellegambe', in: *Mémoires de la Société des sciences, de l'agriculture et des arts de Lille*, 4e série, 17 (1892), p. 63.

38 L. GILLIODTS-VAN SEVEREN, *Coutumes du Pays et Comté de Flandre. Quartier de Furnes. Coutumes de la ville et châellenie de Furnes*, dl. 4, Brussel, 1897, resp. p. 118 en appendix p. 452-458.

vader. Louis Gilliodts hertrouwde twee jaar later in 1906 als 79-jarige met de dan 33-jarige Romanie vanden Bussche (° Lampernisse, 1873). Gilliodts overleed in 1915 en zijn weduwe op 28 december 1926 bij een tragisch treinongeval te Kaaskerke.

Haar erfgenamen waren haar broer Henri Vandenbussche (Diksmuide 1861 - Kaaskerke 1931, gehuwd met Zoë van Wassenhove en haar zus Zoë Maria Vandenbussche (Lampernisse 1877 - Kaaskerke 1926), gehuwd met Henri Auguste Jean Van Wassenhove (Roeselare 1870 - Oostkamp 1951)). Of er afstammelingen waren van haar broer Henri Vandenbussche, weten we niet.

Haar zus Zoë Maria Vandenbussche had een dochter en twee zoons. De oudste, Marguerite (Brugge 1904 - Kaaskerke 1926) was gehuwd met Jules Costenoble (Kaaskerke 1897 - 1978). Maar zij en haar moeder overleden in datzelfde treinongeval en dus was haar weduwnaar Jules Costenoble een erfgenaam. Andere erfgenamen waren haar zoons Andre Auguste Van Wassenhove (Brugge 1906 - Brussel 1983) gehuwd met Jeanne Marie Billiet (vijf kinderen waarvan het vierde jong overleed) en Maurice van Wassenhove († 1971) gehuwd met Matty (Marguerite) Desagher († als 100-jarige op 18 juli 2008, waarvan twee kinderen waarvan het oudste jong overleed).

De omvangrijke bibliotheek en het archief van Gilliodts kwamen terecht bij haar neef Jules Costenoble. Bij hem vulden zij twee kamers. Soms werd er iets uit verkocht via een handelaar in antikwarische boeken Glorieux te Marke (bij Kortrijk).³⁹ In 1939 schreef een J.v.C. (Jean van Caloen?): *C'est un monsieur Costenoble, qui habitait Ypres il y a quelques années, qui avait hérité de la belle bibliothèque de Gilliodts-Van Severen. Mais je ne sais ce qu'il est devenu, ni s'il possède encore le manuscrit en question du chanoine Kerchof.*⁴⁰ Jules Costenoble hield het overgrote deel bij tot aan zijn overlijden in 1978. Daarna werd het grootste deel van de boeken en de archiefstukken van Gilliodts-Van Severen door diens jongste zoon in 1978/79 verkocht aan resp. het UFSIA (thans Universiteit Antwerpen) en het Stadsarchief Brugge.⁴¹ Maar de zonen Costenoble deelden ons mee dat zij geen weet hadden van een genealogische verzameling in 16 dikke mappen ... Ook een zoon en een dochter van respectievelijk Maurice en Andre Auguste Van Wassenhove kenden die verzameling niet.⁴² Allicht hebben de 16 mappen van Kerchofs verzameling, ergens tussen 1926 en 1979, door verkoop de verzameling Gilliodts verlaten.

39 Telefoongesprekken van 12 januari en 18 maart 2015 met Martin en Pierre Costenoble, zonen van Jules.

40 Antwoord op een vraag in het tijdschrift *Le Parchemin*, 1939, p. 123: *Ms Généalogique J.A. Kerchof (n° 872, III. 372, IV 53) - J. v. C.*

41 Boeken: N.N., *Catalogue de la bibliothèque de feu monsieur Louis Gilliodts*, Brugge, s.d., hand-schriftelijke notitie op binnenzijde kaft vooraan in het ex. van Universiteit Antwerpen: *Het grootste gedeelte van de boeken en tijdschriften van deze privé bibliotheek is in 1978/79 overgenomen door UFSIA door aankoop van erfgenaam Ir. M. Costenoble (Brugge/Tessenderlo/Mol). De archivalia zijn gekocht door het stadsarchief Brugge.* Archiefstukken: A. Vandewalle (red.), *100 jaar Gilliodts*, tentoonstellingscatalogus, Brugge, 1980, p. 31 (op basis van inlichtingen van de familie): *Bij het overlijden van Gilliodts ging zijn archief over op zijn echtgenote Romanie Vandenbussche. Deze legateerde het aan haar neef Jules Costenoble, die zijn universitaire opleiding in de handelswetenschappen te harer beschikking had gesteld voor het behartigen van haar zaken en die een tijdlang bij haar inwoonde in de Beenhouwerstraat. Hij was trouwens een van de drie erfgenamen van het hele bezit, die overbleven na het tragisch ongeval te Kaaskerke in 1926. Bij de dood van Jules Costenoble gingen in 1978 bibliotheek en archief over op zijn zoon Martin. Hij verkocht het grootste deel van het archief in 1979 aan de stad.* Romanie Vandenbussche had geen kinderen. Haar overlijden was het gevolg van een tragisch ongeval en niet van ziekte, had zij dan al (voor haar 53ste) een testament opgemaakt? Of haar oudere broer Henri Vandenbussche († 1931) naast Jules Costenoble en zijn twee schoonbroers Van Wassenhove al of niet erfgenaam was is onduidelijk.

42 Telefoongesprekken van 18 en 19 maart 2015 met Georges Van Wassenhove, zoon van Maurice en Marie Andrée Van Wassenhove (dochter van Andre Auguste). De kinderen Costenoble en Van Wassenhove die we spraken zijn evenwel alle geboren tussen 1939 en 1948, dus lang na het overlijden van Zoë Vandenbussche in 1926.

THADDEY

apre q.
chouant.
componi
Dor et y
chouant et
sua chasque chavan pomeli

famille noble de
Leobaria

au chasque de l'age de de dominical
a Baylye, et cab. me unly d. gual. est
de maffin et de de Thaddey

Thaddey
Kicci
a. d. o. b. andini
ma. d. a. or. f. a. b. e.
y. f. u. l. e. r. d. e. g. e.
y. b. g. h. t.

de Thaddey
noble Thaddey
apre
caciini
p. d. a. m. i. d.
a. y. d. e. g. i. d. e. l.

Thaddey
apre
Kicci
apre et
apre et
p. a. r. e. t. y. e.

Thaddey
apre
a. d. o. b. andini
apre a
ch. d. o. b. andini
a. b. i. s. t. r. i. a.
D'or

apre
Thaddey
a. d. o. b. andini
Bally D. l. l. de
Kamptam
ma. r. t. m. a. i. l. e. n.

apre
de Thaddey
sa m. l. e. r. t. i. c. y. h. i. a.
p. e. g. l. e. m. m. a. i. s. e.
c. o. m. m. u. n. i. t. y. e. p. a.
m. a. t. e. r. c. a. b. y. g. i. t.
a. d. o. m. i. n. i. c. a. i. l.
B. i. n. g. i. a. n. i. t. h. e.
q. u. i. n. t. e. s. t. e. s. t. #
K. s. p. i. a. r. j. a. n. n. e.
g. r. e. s. s. i. t. h. e. h. i. n. g.
p. r. i. n. c. e. d. e. d. a.
a. s. i. m. i. l. i. t. a. t. i. o.
h. i. s. t. a. r. t. a. r. i. a.
p. a. r. t. i. c. u. l. a. r. i. a.
(h. i. s. t. o. r. y. p. a. r. t. 1. o. n. e)
x. m. a. t. e. r. m. i. c. h. i. e. l.
p. a. r. t. i. c. u. l. a. r. i. a. p. a. r. t. 3. o.
h. i. s. t. o. r. y. p. a. r. t. 1. o. n. e.
p. a. r. t. i. c. u. l. a. r. i. a. p. a. r. t. 3. o.
h. i. s. t. o. r. y. p. a. r. t. 1. o. n. e.
p. a. r. t. i. c. u. l. a. r. i. a. p. a. r. t. 3. o.
h. i. s. t. o. r. y. p. a. r. t. 1. o. n. e.
p. a. r. t. i. c. u. l. a. r. i. a. p. a. r. t. 3. o.
h. i. s. t. o. r. y. p. a. r. t. 1. o. n. e.

X a. i. a. l. d. i. f. p. h. e. i. n. g. y. j. u. n. e. X
Donato Thaddey
apre p. a. m. i. f. a.
c. a. c. i. n. i. p. u. l. e.
p. i. p. e. a.
||
Thaddey Thaddey
apre g. i. t. u. r. i. e. y.
p. u. l. e. p. i. p. e. a.
||
Kicci Thaddey
apre g. i. o. n. a. m. i.
D. n. i. n. i. a. p. o. r.
apre a. b. i. d. e. d. i. n.
||
Thaddey Thaddey
apre g. u. s. t. a. n. g. a.
a. d. o. b. a. n. d. i. n. i.
p. u. l. e. p. i. p. e. a.
||
Thaddey Thaddey
apre g. u. s. t. a. n. g. a.
a. d. o. b. a. n. d. i. n. i.
p. u. l. e. p. i. p. e. a.
||
Thaddey Thaddey
apre g. u. s. t. a. n. g. a.
a. d. o. b. a. n. d. i. n. i.
p. u. l. e. p. i. p. e. a.

apre
Thaddey
a. d. o. b. andini
Bally D. l. l. de
Kamptam
ma. r. t. m. a. i. l. e. n.
p. a. r. t. i. c. u. l. a. r. i. a.
p. a. r. t. 3. o. h. i. s. t. o. r. y.
p. a. r. t. 1. o. n. e.
p. a. r. t. i. c. u. l. a. r. i. a.
p. a. r. t. 3. o. h. i. s. t. o. r. y.
p. a. r. t. 1. o. n. e.
p. a. r. t. i. c. u. l. a. r. i. a.
p. a. r. t. 3. o. h. i. s. t. o. r. y.
p. a. r. t. 1. o. n. e.
p. a. r. t. i. c. u. l. a. r. i. a.
p. a. r. t. 3. o. h. i. s. t. o. r. y.
p. a. r. t. 1. o. n. e.

Thaddey
a. d. o. b. andini
Bally D. l. l. de
Kamptam
ma. r. t. m. a. i. l. e. n.
p. a. r. t. i. c. u. l. a. r. i. a.
p. a. r. t. 3. o. h. i. s. t. o. r. y.
p. a. r. t. 1. o. n. e.
p. a. r. t. i. c. u. l. a. r. i. a.
p. a. r. t. 3. o. h. i. s. t. o. r. y.
p. a. r. t. 1. o. n. e.
p. a. r. t. i. c. u. l. a. r. i. a.
p. a. r. t. 3. o. h. i. s. t. o. r. y.
p. a. r. t. 1. o. n. e.

Thaddey
a. d. o. b. andini
Bally D. l. l. de
Kamptam
ma. r. t. m. a. i. l. e. n.
p. a. r. t. i. c. u. l. a. r. i. a.
p. a. r. t. 3. o. h. i. s. t. o. r. y.
p. a. r. t. 1. o. n. e.
p. a. r. t. i. c. u. l. a. r. i. a.
p. a. r. t. 3. o. h. i. s. t. o. r. y.
p. a. r. t. 1. o. n. e.
p. a. r. t. i. c. u. l. a. r. i. a.
p. a. r. t. 3. o. h. i. s. t. o. r. y.
p. a. r. t. 1. o. n. e.

Raoul Halewyck

Pas in 1979⁴³ kwam de verzameling Kerchhof weer boven water. Zij was toen in bezit van Raoul Halewyck (Muck Woolton (GB), 2 oktober 1900 - Gent, 22 april 1986). Hij was geen verwant van Gilliodts of Costenoble en dus heeft hij de verzameling vermoedelijk verworven door aankoop. We weten niet wanneer dit precies gebeurd is en evenmin of er al dan niet nog een intermediaire bezitter is geweest na de erfgenamen van Gilliodts' weduwe en voor Halewyck.

Raoul Halewyck was een Oostends oesterkweker.⁴⁴ In 1964 kocht hij het domein en kasteel van Snellegem van de familie Gillès de Pélichy. Het domein werd verkaveld en het kasteel werd in 1973 verkocht aan een antiekhandelaar. Volgens een van zijn zonen was genealogie zijn grote passie.⁴⁵ Vraagstellers in lokaal-historische of genealogische tijdschriften aan wie hij meende dat de verzameling Kerchhof een antwoord zou kunnen geven, werden door hem rechtstreeks gecontacteerd en meerdere personen raadpleegden de verzameling bij hem ter plaatse.⁴⁶

Halewycks kinderen zelf hadden geen interesse voor de verzameling en zij zochten een koper. Zo werd op 3 januari 1985 de verzameling Kerchhof ter inzage gegeven aan het Brugse Stadsarchief voor een eventuele aankoop, maar na een onderzoek werd er niet op ingegaan;⁴⁷ Zeker nog midden 1988 was de verzameling bij van één de tien kinderen-erfgenamen.⁴⁸ Zij werd uiteindelijk verkocht aan een Brugse boekhandelaar die verder zocht naar een geïnteresseerde koper.

Baron Réginald de Kerchove d'Ousselghem

Een koper werd gevonden in de persoon van baron Réginald de Kerchove d'Ousselghem (Loppem, 21 september 1929 - Ukkel, 31 augustus 2013).⁴⁹ De naamsgelijkenis De Kerchove / Kerchhof in deze is puur toevallig: de koper en Jacob Antoon Kerchhof behoren niet tot een zelfde familie. Als voorzitter van de *Office Généalogique et Héraldique de Belgique* (1981-1984 en 1987-1993) en later van de Raad van Adel (1999-2013) was zijn belangstelling voor de verzameling Kerchhof algemeen-genealogisch.⁵⁰ Hij overleed in 2013.⁵¹ Zijn kinderen lieten zijn verzameling boeken en handschriften veilen te Brugge op 3 oktober 2014.⁵² De koper van de verzameling Kerchhof was de Openbare Bibliotheek Brugge.

43 In dat jaar kreeg Georges de Haveskercke (1923-2013, in memoriam in *Le Parchemin*, maart-april 2014) van R. Halewyck vier fotokopieën met een genealogie *Haveskercke* uit de verzameling Kerchhof (mededeling van H. Douxchamps van april 2007).

44 Over hem, zie o.a. R. HALEWYCK & N. HOSTYN, *Oostends oesterboek: historiek van de Oostendse oosterteelt vanaf de 18e eeuw tot op heden*, Oostende, 1978; J. BEUN, 'Ooster- en kreeftkwekerijen te Nieuwpoort', in: *Bachten de Kupe*, 30 (1988), p. 45-51.

45 Telefoongesprek van eind 1986 of 1987 van de auteur met één van zijn zonen, René Halewyck.

46 1979, G. de Haveskercke: zie hoger; Beantwoorde vraagstellingen: *Biekorf*, 1983, p. 208 (Jan Van Acker i.v.m. de familie van Stavele); *Vlaamse Stam*, mei 1983, p. 324 (de auteur i.v.m. de *whereabouts* van de verzameling Kerchhof); Bⁿ BONAERT in zijn werk *Les Keingiaert, seigneurs de Denterghem et de Gheluwelt*, Brussel, 1983, p. 21 vermeldt R. Halewyck, Snellegem als bezitter van het handschrift Kerchhof; Bⁿ Réginald de Kerchove d'Ousselghem raadpleegde de verzameling te Snellegem op 4 december 1983, nadat Halewyck op eigen initiatief op 2 oktober ervoor de familievereniging *Kerchove* erover had aangeschreven (correspondentie hierover in de laatste map verzameling Kerchhof).

47 Een verslag van dit onderzoek (3 pp. + lijst van 62 opmerkelijke stukken (N.G.)) werd beëindigd op 3 maart 1985.

48 Brief van 21 augustus 1988 van één der zonen, René Halewyck, Wemmel aan de auteur.

49 Een notitie in potlood op het titelblad van een fotokopie van de *index2* vermeldt: *En 1992 par achat R. Bⁿ de Kerchove d'Ousselghem*. Deze had het gekocht bij antiquariaat Van de Wiele, Brugge.

50 Hij voegde heel sporadisch wel eens een aantekening in potlood toe in een dossier. En vermoedelijk ook een oud stuk over de familie *van Everbroeck* zijnde een ingekleurde tekening van het familiewapen met nagetekend zegel van een Frans van Everbroeck uit Brussel. Het stuk, gedateerd Brussel, 8 september 1661, draagt de handtekening en het zegel doorheen papier gedrukt van Jean de Launay (Brussel, 1624-1687), de jongste van de twee beruchte broers genealogen-vervalsers, die omwille van zijn praktijken ter dood veroordeeld en opgehangen werd. Erbij steekt ook een laat-20ste- of 21ste-eeuwse gedrukte beschrijving van het stuk (allicht uit de catalogus van een antiquaar).

51 J.J. VAN ORMELINGEN, 'In memoriam Réginald baron de Kerchove d'Ousselghem', in: *Le Parchemin*, 78 (2013), pp. 570-574.

52 Veilinghuis Van de Wiele (waar de Kerchove d'Ousselghem het zelf meer dan 20 jaar eerder had gekocht), Brugge, lot nr. 232.

De volledigheid van de verzameling

De verzameling Kerchhof is inmiddels 330 jaar oud. Men kan zich afvragen of die verzameling in haar geheel tot ons gekomen is dan wel in gemutileerde vorm (en in welke mate) en of er ook in de loop der eeuwen iets aan werd toegevoegd (en in welke mate). Om de huidige toestand te kunnen vergelijken met de toestanden in het verleden moet men beschikken over oude inventarissen. Zoals hoger al aangegeven beschikken we over twee naamin-dexen op de genealogieën, opgemaakt door twee bezitters na 1808 en voor 1860 (en met op de tweede aanvullingen in potlood door L. Gilliodts-Van Severen van na 1860). Tellen van de oude indexen en vergelijken met wat nu aanwezig is, is echter lang niet zo eenvoudig als men op het eerste zicht wel zou denken.

De samensteller van *index1* (na 1808, voor 1837) maakte op een apart blad ook een optelsom van het aantal genealogieën voor elke beginletter (op basis van zijn index) en kwam uit op 1.447. Nu staan in zijn index onder 130 voluit geschreven familienamen nog één of meerdere regels “*id(em)*” duidend op de aanwezigheid van een tweede, derde, ... dubbelblad of blad met een genealogie van die familienaam. Zijn 189 “*id*”s telde hij mee. Had hij geteld in “dossiers” (een dossier zijnde het geheel van alle documenten over één bepaalde familienaam) dan was het aantal 1.258. *Index1* was ook niet meteen perfect want er staan nog heel wat tussengeprangde namen bij die, zoals na inspectie bleek, hetzij voor zijn telling, hetzij erna toegevoegd werden en dus respectievelijk wel en niet begrepen zijn in zijn totaal. Wat de zaak nog gecompliceerder maakt is dat (zoals we konden vaststellen) tussengeprangde namen meer dan één betekenis hebben. Sommige zijn niet meer dan ‘verplaatsingen’ van namen die aanvankelijk niet geheel correct in de alfabetische orde stonden en op hun juiste plaats tussengeprangd werden (en elders doorstreept). Andere zijn in een ander handschrift dan dat van de samensteller van *index1* en zijn dus zeker niet meegeteld. Maar dit kan zowel betekenen: ofwel een naam die men echt vergeten was op te nemen in *index1*, ofwel een registratie van een familienaam waarvan een genealogisch fragment onder de vorm van een afstamming in vrouwelijke lijn uit een andere ‘hoofd’familie belangrijk genoeg geacht werd om ook in de index te staan, als een genealogie die er geheel nieuw aan toegevoegd werd.

Index2 die, zoals we hoger al aanstipten in eerste instantie een stroomlijning was van *index1*, kent in de daar later toegevoegde namen ook dergelijke euvels ... *Index1* bevat overigens ook namen voorafgegaan door *mankeert* of *absent* of een + of *x*, symbolen die net als *vacat*, na inspectie ook bleken te staan voor ‘ontbrekend’. Dit impliceert dat de maker van *index1* de verzameling moet geconfronteerd hebben met een nog oudere, maar nu niet meer aanwezige index (opgemaakt door le Doulx?). In *index2* werden deze symbolen vervangen door een *M* (van *manque*) en een naam onterecht gebrandmerkt als ontbrekend in *index1*, kreeg dan een ronde stip toegevoegd.

Deze registers, met al hun cryptische symbooltjes, hun doorhalingen en hun tussenvoegingen (in meerdere betekenissen) vergelijken met de verzameling zoals die er thans is, was een werk van lange adem ... We geven enkel de eindconclusies:

- 36 genealogieën (“*id*”s meegeteld), nog vermeld in *index1* zijn niet meer terug te vinden;⁵³

53 Adornes (nu enkel één grafschrift), Andries, Berlo, *id* na Borselle, *Carel den vijfden keyser*, Claesman, Coolsaet, Costenoble (nu enkel allerlei documenten maar geen genealogie), Coudelier, Cowaren, *id* na Crabbe, Croes, Croesing, D'aranda, Dennetières, van den Driesche (nu enkel aantekeningen maar geen genealogie), Duyvel, Hilfoort, Hinckaert, Heuriblock, Huerne, Keerschietere, Knyf, 3 *ids* na Legillon, Nieulant, Pamele, Scheppere, St.-Aldegonde, Themseke (nu enkel een aantekening, geen genealogie), *id* na Themseke, Vernieuwe, Vieffville, Wignacourt, Woestwynckele.

- 13 genealogieën enkel vermeld in *index2* (nog niet in *index1*) zijn niet meer terug te vinden;⁵⁴
- 25 wel aanwezige genealogieën staan in geen van beide indexen vermeld.⁵⁵

Voor 1808 en in de periode 1808-1860 zijn er dus samen 49 op 1.447 genealogieën verdwenen, hetzij - 3,4%. Anderzijds zijn er na 1860 25 bijgekomen of + 1,7%. Al bij al lijkt de verzameling ten opzichte van de situatie van voor 1808 nog redelijk intact te zijn gebleven.

Voor de recentste periode beschikken we ook over een lijst van 62 'opmerkelijke documenten' samengesteld in de marge van een onderzoek van de verzameling in januari-maart 1985 (zie hoger). 2 van die 62 vonden we niet meer terug. Volgens de lijst van 1985 zaten ze achteraan de tweede map. Het betreft niet-genealogische maar historische documenten. Zijn ze er daarom uit gelicht en naar ergens anders overgeheveld.⁵⁶ De overige 60 zaten alle nog in het dossier waar ze ook in 1985 werden aangetroffen. Als deze 'steekproef' representatief mag beschouwd worden voor het geheel, mag men voorzichtig besluiten dat de verzameling ook in de laatste dertig jaar vrij intact gebleven is.

Toch willen we niet onvermeld laten dat Pieter le Doulx over Kerchofs verzameling schrijft: *een overgroot aantal genealogieën ... op het order van ABC, bestaende ten minste in tweeduijsent*.⁵⁷ Le Doulx is wel meer dan eens niet zo accuraat in wat hij schrijft. Zijn *ten minste* is vermoedelijk een (zeer) ruwe schatting en geen eigenlijke telling. Als er al een deel zou verdwenen zijn, dan moet dit na zijn overlijden (oktober 1807) en de veiling (augustus 1808) gebeurd zijn. Maar is er wel iets verdwenen? Hoger stipten we al aan dat er een oudere index dan *index1* moet bestaan hebben, die dan uiteraard door Le Doulx zelf (of nog eerder?) werd opgemaakt. Maar de samensteller van *index1* bevond 'slechts' 48 genealogieën als ontbrekend (waarvan verscheidene zelfs onterecht) en 48 is toch geen vele honderden ... Het lijkt ons daarom dat die "2.000" een weinig accuraat aantal is en dat de verzameling, niettegenstaande enkele verliezen, zeer volledig tot ons gekomen is.

54 Budsin, Bulteel, Borggrave, van Damme, Drijon, Dryoen, Drioen, Grouf (opm: deze komt voor op een lijstje van 1837 van uitgeleende genealogieën en is dus blijkbaar nooit teruggebracht ...), Hertoghe (en *id.*), Mahieu, Masseme, du Mont, du, Peralta, de Plaet.

55 Avesnes, Baronaige, Cornet, Caïmo, van Everbroeck (zeer vermoedelijk toegevoegd door Réginald de Kerchove d'Ousselghem), Ghijs, d'Hangouwart, Hannicart, Helaut, Hemricourt, van Huerne, Huughes, Malsen, van Overwalle, Partz, Roper, de Ruescas, van der Sare, Schellart, Snoy, Spangen, Spierinck, Vandernimmen, d'Uijternesse, de Zwaen.

56 Omschreven als (6) *Pièces touchant la Negotation entre les Députés des Provinces des Pays-Bas obéissantes de sa Majesté d'une part et des Deputés des Etats des Provinces des Pays-Bas rebelles l'an 1633* met een bijgevoegde katern *Verbal des actes passez a La Haye depuis notre arrivement en ce lieu le 4. de decembre 1632*. (7) *Formulaire de l'instruction d'une procédure par écrit, suivant le nouveau Reglement judiciaire du 3 Novembre 1786* (druk Matt. Lemaire, Brussel, 1787). Deze stukken vonden we ook niet vermeld bij andere loten van de veiling van Brugge, 3 oktober 2014 van de bibliotheek van Bⁿ R. de Kerchove d'Ousselghem.

57 In zijn handschrift *Levens der Geleerde ende Vermaerde Mannen der Stad van Brugge*.

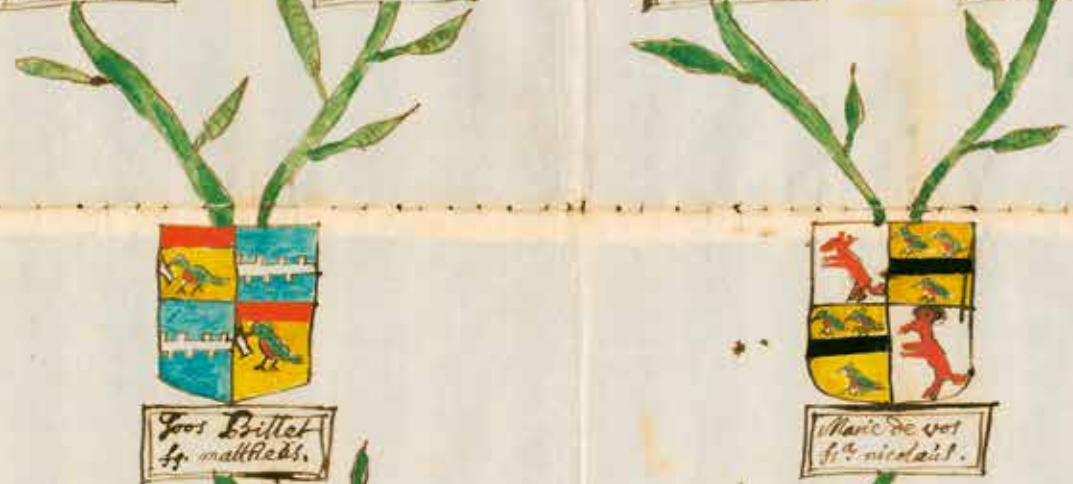
Het Billet wort bloot, of wit
 die profaneert, inmeest den acht
 die Billet heeft wit gheschild
 den vogel heeft groene plumen,
 en is boot op den boot gelyck en
 perrig.

Jan Billet
 de Robert.
 Pieter
 van der
 Borch.
 Catharina de
 rijk.
 nicolaes de
 wt.
 stam van
 vander
 wijk.
 Cornelia calveret
 st. simons

Mathias
 Billet de Jan.
 Catharina
 de wt.
 de wt.
 Barbara van
 van der
 wijk.

Joos Billet
 de mathias.
 Marie de wt.
 st. nicolaes.

IVSTVS BILLET
 F. IOOS.

DESE ACHT QUARTIEREN SYN GHEMAECKT GHEWEEEST
 by den justis Billet de Joos tot eene memorie van syne nationel dinghen. 1638

Anno Domini 1638